

Suomen Kennelliiton näytteenotto-ohje DNA-määrittystä varten

Hyväksytty Kennelliiton hallituksen kokouksessa 15.12.2016.

Voimassa 1.1.2017 alkaen.

Yleistä

1. DNA-tutkimus voidaan tehdä poskisolunäytteestä, verinäytteestä, spermasta tai karvanäytteestä. Laboratoriot määrittelevät, millaisesta näytteestä tutkimukset tehdään.
2. Veri- ja spermanäytteen voi ottaa vain eläinlääkäri. Verinäytteen voi ottaa myös Suomen Kennelliiton hyväksymän laboratorion edustaja eläinlääkärin valvonnassa. Karva- tai poskisolunäytteen voi ottaa myös muu Kennelliiton hyväksymä DNA-näytteenottaja. Luettelo henkilöistä, joilla on eläinlääkärin lisäksi näytteenotto-oikeus, on Kennelliiton kotisivuilla.
3. Näytteenottajan velvollisuutena on aina tarkistaa koiran tunnistusmerkintä-numero (TM-numero).
4. Näytteenoton yhteydessä täytetään Kennelliiton lähete DNA-määrittystä varten. Tutkimus voidaan tehdä ainoastaan, jos lähetteen jokainen kohta on täytetty huolellisesti ja lähete on postitettu näytteiden mukana laboratorioon. Näytteiden talteenotto ja niiden postitus laboratorioon on näytteenottajan vastuulla ja hänen tulee itse huolehtia siitä.
5. Poskisolunäyte- ja karvanäytteitä otettaessa tulee olla erityisen tarkka, että näytteeseen tulee ainoastaan tutkittavan eläimen soluja. Irtokarvoja ei saa ottaa, koska ne voivat olla peräisin toisesta koirasta. Koirat eivät myöskään saa nuoleskella toisiaan ennen näytteenottoa.
6. Näytteiden merkintöjen tulee olla yksiselitteisiä ja selkeitä.

Poskisolunäyte

Maksuttomat näytteenottotarvikkeet tilataan Kennelliiton hyväksymästä laboratoriosta. Koiran suun tulee olla mahdollisimman puhdas näytettä otettaessa. Jokaisesta tutkittavasta koirasta otetaan näyte kahdella poskisoluharjalla seuraavan ohjeen mukaan.

1. Tarkista koiran TM-numero ja täytä Kennelliiton lähete DNA-määrittystä varten.
2. Avaa näytteenottopakkaus poskisoluharjan varren puoleisesta päästä. Aseta poskisoluharjan harjaosa koiran ikenen ja posken väliin ja harjaa posken sisäosaa posken koko pituudelta noin 15 sekunnin ajan.
3. Anna harjan ilmakeivua vähintään 15 minuutin ajan. Kosteana pakatut näytteet saattavat pilaantua.
4. Laita harja takaisin alkuperäiseen pakkaukseensa ja sulje pakkaus teipillä.
5. Merkitse koiran nimi ja TM-numero tai rekisterinumero pakkauksen päälle.
6. Lähetä näytteet laboratorioon normaalissa postissa. Näytteet säilyvät tarpeen vaatiessa muutamia päiviä jääkaapissa.

Verinäyte

Näytteenottaja tarkistaa koiran TM-numeron ja täyttää Kennelliiton lähetteen DNA-määrittystä varten. Verinäyte (vähintään 2 ml laskimoverta) otetaan EDTA-putkeen. Näytteenoton jälkeen putkea käännettään muutaman kerran, että EDTA sekoittuu vereen ja estää sen hyytymisen. Jokaiseen putkeen merkitään tutkittavan koiran nimi ja TM-numero tai rekisterinumero. Verinäyte tulee lähettää mahdollisimman nopeasti laboratorioon. Näytteet voi lähettää normaalissa postissa ja lähetyksen kannattaa ajoittaa alkuviikkoon. Näytteet säilyvät tarpeen vaatiessa muutamia päiviä jääkaapissa.

Spermanäyte

Spermanäyte voi olla joko tuore tai pakastetusta spermasta. Pakastesperma tulee sulattaa, mutta säilyttää kylmänä. Näytteessä tulisi olla noin 50–100 miljoonaa siittiötä, joka vastaa yhtä olkea. Tuorespermaa tarvitaan tippa (noin 0,5 ml, siittiötä tulisi myös olla 50–100 miljoonaa). Myös tuoresperma on suositeltavaa säilyttää kylmässä ja toimittaa kylmälähetystenä, jos DNA:ta ei eristetä välittömästi. Tutkimuslaboratoriot antavat tarkemmat ohjeet omista käytännöistään.

Karvanäyte

Näytteenottoon tarvitaan liimapaperilappuja (esimerkiksi post-it® muistilappuja) ja suljettavia muovipusseja (esimerkiksi Minigrip®-pusseja). Maksuttomat näytteenottotarvikkeet voi tilata Kennelliiton hyväksymästä laboratoriosta. Irtokarvat harjataan pois näytteenottokohdasta. Jokaisesta tutkittavasta koirasta otetaan kaksi näytettä seuraavan ohjeen mukaan (katso myös kuvat sivulta 2).

1. Tarkista koiran TM-numero ja täytä Kennelliiton lähete DNA-määrittystä varten.
2. Nypi koirasta vähintään 30 paksua karvaa. Varmista, että karvatuppi tulee mukaan.
3. Aseta nypityt karvat paperilapun liimapintaan niin, että karvatupet jäävät paperin reunan ulkopuolelle.
4. Taita paperi kaksin kerroin liimapinnat vastakkain, jolloin karvat pysyvät tarrapaperissa.
5. Laita paperitarra karvoineen muovipussiin ja sulje pussi huolellisesti.
6. Merkitse koiran nimi ja TM-numero tai rekisterinumero pussin päälle.
7. Lähetä näytteet laboratorioon normaalissa postissa. Näytteet säilyvät tarpeen vaatiessa muutamia päiviä jääkaapissa.

Karvanäytteen ottaminen DNA-määrittystä varten

1. Nypi koirasta vähintään 30 puhdasta, paksua karvaa. Varmista, että karvatuppi tulee mukaan.

2. Aseta karvat paperin liimapintaan siten, että karvojen juuret jäävät reunan ulkopuolelle.

3. Taita paperi kaksin kerroin.

4. Laita tarrapaperi muovipussiin. Sulje pussi ja merkitse koiran nimi ja rekisterinumero tai TM-numero pussin päälle.

DNA-tunniste ja polveutumismääritys

DNA-tunnistetta varten otetaan näyte vain tunnistettavasta koirasta.

Koiran polveutumismääritys edellyttää, että koiran emällä ja isällä on ennestään Kennelliiton hyväksymän laboratorion tekemä DNA-tunniste tai että näytteet vanhemmista toimitetaan laboratorioon viimeistään yhdessä pentujen näytteiden kanssa.

Laboratorioiden yhteystiedot

Genoscooper Oy

PL 1040

00251 HELSINKI

Käyntiosoite: Biomedicum 2 U

Tukholmankatu 8, 00290 Helsinki

Puh. arkisin klo 8-16: 050 367 8282

info@genoscooper.com

www.genoscooper.com

Laboklin GmbH & Co. KG

Neitsytpolku 8 E

00140 HELSINKI

Käyntiosoite sama

Puh. 044 067 5353

info@laboklin.fi

www.laboklin.fi

Movet Oy

Tunnus 5017683

70006 VASTAUSLÄHETYS

Käyntiosoite: Bioteknia 1

Neulaniementie 2, 70210 Kuopio

Puh. 050 502 0770

info@movet.fi

www.movet.fi